

Casa de Can Riera (Fàbrica de Llonganisses Magem)

Santa Eulàlia de Riuprimer

Ubicació

Comarca: Osona
Lloc/Adreça: C/ Nou, 25-27
Emplaçament Carrer Nou 25-27

Coordenades:

Latitud: 41.9083
Longitud: 2.18889
UTM Est (X): 432729
UTM Nord (Y): 4639913

Classificació

Número de fitxa 08247 - 79
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Popular
Segle XIX
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Accés Restringit
Ús actual: Residencial
Titularitat Privada
Titular: Diversos propietaris
Autoria de la fitxa Pilar Camañes
Data de registre de la fitxa: dc., 29/05/2019 - 02:00

Descripció

Casa de planta baixa i tres pisos en un cos i planta baixa i dos pisos en l'altre. Els dos cossos principals, que es conserven, estan coberts a dues aigües en pendent nord-sud. Llinda de fusta d'una casa que ha patit una gran reforma. La llinda presenta gravat l'any 1876.

Història

Se sap que el negociant Mariano Magem Casacuberta, que alguns anys abans s'havia casat amb Mercè Tort Terricabres (la pubilla de can Riera), entre els anys 1898 i 1900, obrí una fàbrica d'elaboració de llonganisses a la casa que la família Tort posseïa al carrer Nou, número 33 (avui número 27). El matrimoni Magem-Tort, percebent la difusió que la indústria llonganissera anava adquirint des de les darreries del segle XIX, es va vendre el mas de la Morera per poder engegar la fàbrica de llonganisses. Durant les primeres dècades de funcionament de l'obra, la fabricació de llonganisses es feia manual, amb l'ajut d'una mula que amb la seva força accionava una primitiva maquinària de trinxar i pastar la carn. A les primeries dels anys vint, amb l'arribada de l'electricitat al poble, la fabricació es mecanitzà i s'utilitzaven màquines de trinxar, mesclar o amassar, la de tallar la cansalada en daus i les embotidores. A can Riera es treballava de novembre a març, aprofitant els freds de l'hivern, i durant els mesos d'estiu es gestionaven les vendes. La carn de porc l'anaven a buscar a Sils (la Selva); a cada viatge que feien portaven entre dues i tres tones de carn; també en compraven a les cases i masos del terme municipal i de Muntanyola. Hem de tenir en compte que la majoria de cases de pagès criaven porcs per a engreix i per a consum propi i que la venda dels porcells generava uns ingressos extres que anaven d'allò més bé per a les migrades economies familiars. Per això, sovint, venien els millors animals i es quedaven els més magres per a l'autoconsum. A part de la carn, s'empraven budells (importats majoritàriament de Chicago, EUA), sal (Cardona), pebre (Singapur) i altres espècies conservants, com el salnitre (Índia i Egipte). La fàbrica de can Riera donava feina a tots els membres de la família, un mosso i a algunes noies del poble (en total una vintena de treballadors); també disposava d'un parell d'agents comercials que viatjaven arreu de l'Estat. Entorn dels anys trenta del segle passat els treballadors llonganissaires cobraven entre 20 i 50 pessetes setmanals. Les dones ajudants i les que lligaven les llonganisses guanyaven de 20 a 25 pessetes; i les que embotien i els homes arribaven a 50 pessetes setmanals. Com que la indústria de les llonganisses era molt estacional, de novembre a març, en les èpoques de major activitat es contractaven noies, majoritàriament de pagès, que complementaven el treball agrícola de l'estiu amb l'elaboració de llonganisses a l'hivern. En 1915 va morir Mariano Magem i el va substituir al capdavant del negoci familiar el seu fill, Andreu Magem. La fàbrica va funcionar normalment fins a l'inici de la Guerra Civil. Amb l'esclat revolucionari, Andreu Magem va haver de fugir per por de les possibles represàlies dels milicians de la CNT-FAI, i la fàbrica es va paraitzar, amb la qual cosa es van perdre bona part de les comandes pendents de cobrament. Les dificultats financeres derivades de la conjuntura de guerra, juntament amb la delicada salut d'Andreu Magem, que havia estat reclòs a la presó, foren determinants perquè poc després de l'acabament del conflicte s'arrendés la fàbrica a la societat vigatana Guàrdia i Morral. Els nous propietaris van contractar sis o set treballadors, sobretot noies, que feien el torn del matí. L'obra va funcionar un parell d'hiverns més; però, com que les expectatives econòmiques no satisfieren els arrendadors, va acabar tancant. Sembla que aquests llonganissaires vigatans van comprar la patent a la família Magem i es van traslladar a Vic, on van arrendar la fàbrica de llonganisses de can Riera, a la carretera de Berga.

Bibliografia

ALIBERCH. T. et al. (2005). Santa Eulàlia de Riuprimer : la terra i la gent al llarg de la seva història direcció: Antoni Pladevall ; coordinació: Pere Casas, Vic.

